מפניני הפרשה - מאמר

"וטיהר הכהן את הבית"

"**וטיהר הכהן את הבית**" (ויקרא פרק יד' מח') – פשט פסוק זה מלמד אותנו שאם הנגע לא פשה אחרי הסגרת הבית בפעם השניה – הכהן מטהר את הבית בדיבורו.

אולם רבינו האלשיך הקדוש זצ"ל הביא את מדרש חז"ל אודות צרעת הבית, הרומזת לחורבן בית המקדש כך: "**בית ארץ אחוזתכם**" זה בית המקדש, "**נבא אשר לו הבית**, זה הקב"ה, "**והגיד לכהן**" זה ירמיהו הנביא שהיה מן הכוהנים אשר בענתות - "**לאמר כנגע נראה לי בבית**" הוא סמל הקנאה, עד לנתיצת הבית ולחורבנו.

ממשיך האלשיך הקדוש, שבפרשה זו רמוזים לא רק חורבן בית המקדש הראשון בימי ירמיהו הנביא, אלא גם בניינו, וחורבן בית המקדש השני, ועד לגאולה הקרובה במהרה בימינו – בה נשוב ונבנה את בית המקדש, אחרי תהליך של חזרה בתשובה של העם בעיקר מהגורמים שהביאו לחורבנו.

"**וציוה הכהן**" - הוא ירמיהו נביא החורבן, "**ופינו את הבית**" - מהעבודה הזרה אשר הוכנסה בו, "**בטרם יבוא הכהן לראות את הבית**" – הוא הקב"ה שנמשל לכהן ולפני החורבן ירד כביכול לראות ולשפוט - ואם לא יפנו משם את העבודה זרה הרי "**יטמא כל אשר בבית**" (הלילה).

ומאחר שלא שעו לדברי הנביא ירמיהו ולא טיהרו את בית המקדש, בא כביכול הקב"ה, "**וראה הכהן את הנגע בקירות הבית**" - עד לבחינת מידת הדין הקשה - "**שקערורות אדמדמות**", "**ויצא הכהן מן הבית**", היא השכינה העוזבת ונוטשת את בית המקדש - הבית הגדול והקדוש, וכאשר החריב אותו נבוכדנאצר יצאה בת קול ואמרה "**בית שרוף שרפת, היכל הרוס הרסת**".

"**והסגיר את הבית**" - ביד האויב, "**שבעת ימים**" - אלו הם שבעים שנות גלות בבל. "**ושב הכהן ביום השביעי**", בתקופת "שיבת ציון" שבה השכינה לבית המקדש.

אבל המתייוונים השתלטו על הבית הגדול והקדוש - "**והנה פשה הנגע בקירות הבית**". "**וציוה הכהן**" - הוא ה' יתברך, "**וחילצו את האבנים אשר בהן הנגע**", אלו הם החשמונאים אשר פתחו במלחמת מצווה נועזת, מלחמת קודש והוקיעו את המתייוונים - "**והשליכו אותם אל מחוץ לעיר**", הוקיעו אותם מחוץ לקהל ישראל.

"**ואת הבית יקציע מבית סביב**" - זו היא חנוכת בית המקדש בימי החשמונאים, "**ולקחו אבנים אחרות**" - הוא בניין המזבח מחדש על ידם.

"**ואם ישוב הנגע ויפרח בבית**" - כאשר הצדוקים גברו, ושנאת החינם רבתה. והעוונות גברו, "**ובא הכהן**" - שוב פקד ה' יתברך לנתוש ולנתוץ, את בית המקדש, כמו שאמרו חז"ל שארבעים שנה לפני החורבן היו דלתות בית המקדש נפתחות מאליהן כאילו מזמינות הן את השונא לבוא.

"**ונתץ את הבית...את אבניו ואת עציו**" - משל לכלי בית המקדש שטיטום נטלם עימו לרומי "**והוציא אל מחוץ לעיר**" - בתהלוכת ניצחון מדאיבת לב.

"**ואם בוא יבוא הכהן וראה והנה לא פשה הנגע בבית**" – כאשר ה' יתברך יראה שנבלם גל הכפירה ופסקה שנאת החינם - אזי "**וטיהר הכהן את הבית**", ישלח את משיח צדקנו, אשר יבנה לנו בית מקדש טהור וזך מלא וגדוש שפע רוחני. ומתי זה יהיה? "**כי נרפא הנגע**" - כאשר יכלה עוון הנגע הקשה של שנאת החינם, ונגעי העוונות - כי אין ישראל נגאלים אלא מתשובה!!

בין אדם לחבירו

לגבי השאלה אם מותר לספר גנאי על אחרים כאשר אדם נופל קרבן להאשמת – שווא וברצונו לחשוף את זהות האשם האמיתי כדי לטהר את עצמו. התשובה היא שהדבר תלוי במהות המעשה שלא - כהוגן.

אם מדובר בעבירה שעפ"י ההלכה מחויב מי שראה את הדבר להודיע לקרבן המעשה או לגלות לאחרים את זהות החוטא, עליו לעשות כן.

אם אין מטרה מועילה בגילוי זהות האשם פרט לטיהור העצמי, אסור לוו גלות מי אשם, עליו להכריז על חפותו ולהימנע מהפללת האחר.

שואל ומשיב

שאלה: מה עיקר המצווה לספר בליל פסח ביציאת מצרים ולהגיד לילדים?

תשובה: מצוות עשה מהתורה לספר ביציאת מצרים בליל חמישה עשר בניסן, וכל המרבה לספר ביציאת מצרים, לבאר את החסדים הגדולים שגמל ה' לנו, הצילנו מיד המצרים ונקם בהם נקמתנו, ומפרש את האותות ומופתים שהראה ה' אז בארץ למעננו, ומאריך בהודאה לה' – הרי זה משובח.

עיקר המצווה לספר לילדים, שנאמר (שמות יג, ח): "והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים". אך גם למי שאין ילדים מצווה מהתורה שיזכור בלילה זה את יציאת מצרים, שנאמר (שם ג'): "זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים כי בחזק יד הוציא ה' אתכם מזה".

בשתי מצוות נצטווינו בתורה לחנך את הילדים: האחת ללמדם תורה, כדי שידעו להבין את העולם כראוי ולחיות עפ"י הדרכה אלוקית, ולהרגילם בקיום המצוות. השנייה, לספר להם ביציאת מצרים בליל הסדר. ולכאורה קשה, הלא היה אפשר לכלול את הסיפור ביציאת מצרים בכלל מצוות לימוד התורה, ומה נתווסף בליל הסדר? אלא שמגמת לילה מיוחד זה להעביר לילדים את יסודות האמונה שקודמים ללימוד התורה הרגיל. שידעו איך עם ישראל נוצר, וידעו שבחר ה' בישראל להיות לו לעם סגולה, והועיד לו תפקיד גדול לקבל את התורה ולהביא תיקון לעולם. שהרי הילדים הם שיצטרכו להמשיך לשאת את לפיד המסורת, את התפקיד הגדול שהועיד ה' לישראל, עד לתיקון השלם. זה המסר של ליל הסדר, וכל המצוות שבלילה זה נועדו לשם כך.

החיוב ללמוד תורה נלמד מהפסוק בדברים פרק יא': "ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם..." ולמדו חז"ל שהמחויב ללמד בנו צריך ללמוד בעצמו (קידושין כט:) מכאן שעניינה העיקרי של התורה לא רק לרום את לומד התורה, אלא גם להשפיע ולהוסיף חיים בעולם. לכן הבליטה התורה את המצווה ללמד הבנים, שזאת עיקר מגמת התורה להשפיע טובה על כל ישראל בכל הדורות, ואדם שלומד על מנת ללמד – לימודו יסודי ועמוק יותר. וכן במצווה לספר ביציאת מצרים, הדגיש הראשון להעביר את אחריות המסורת לבנים, ומתוך כך גם ההורים יעמיקו בהבנת תפקידם, להיות ראויים ליעוד הגדול של עם ישראל.

מפניני הפרשה - רעיון

לתועלת החולה

אדם שוכב על ערש דווי, רתוק למיטת חוליו בבית החולים, ומגיעה ביקור הרופאים. הפרופסור, מוקף במתמחים צעירים. קורא את גליון המחלה, שואל כמה שאלות, ומתחיל להסביר. מסיר את השמיכה, מגלה את הבגד, מראה להם את הנגע. כולם גוחנים, סוקרים מתעניינים, שואלים ומקבלים תשובות. והחולה מרגיש כאילו היה מוצג במוזיאון. מי התיר להם לבזות אותו כך? מי נתן להם רשות?! וזה אכן אסור, סובר בעל "ציץ אליעזר" זצ"ל. כיון שזו הלבנת פנים שאינה לתועלת החולה, אף אם היא לתועלת המתמחים.

הרב הביא ראיה מדברי הנצי"ב מוולוז'ין זצ"ל שכתב, לכן סיים הכתוב: "זאת תורת נגע הצרעת": "שבאמת הוא בזיון גדול לאדם, שיתקבצו תלמידים רבים ויביטו על בשרו ונגעו. ודאי בעניינים אחרים אסור לעשות כן, ולהבין את פני החולה. אבל זאת תורת הצרעת, שיגיע לו כפרה על שהלבין הוא פני חבירו". לכן בוודאי שאין להתיר לבזות את החולה, כדי שתהא תועלת לאחרים. וכלפי מה דברים אמורים? ספק אם נוכל לתקן את העולם, אבל את עצמנו, יכול נוכל. פעמים רבות מוכיחים אנו את בנינו או את תלמידינו. והלכה פסוקה היא: "המוכיח את חבירו, בין בדברים שבינו לבינו בין בדברים שבינו לבין המקום, צריך להוכיחו בינו לבין עצמו". אין שום היתר להוכיחו ברבים ולביישו בכך. "מפני מה זכה ירבעם למלכות, מפני שהוכיח את שלמה. ומפני מה נענש, מפני שהוכיחו ברבים". אבל לעיתים מתירים אנו לעצמנו, להוכיחו ברבים כדי שישמעו אחרים ויראו, ולא יעשו כמעשיו. אבל יש לדעת שאין שום היתר להועיל לזה, על חשבון בזיונו של זה! ובוודאי שיש איסור ללעוג לאחרים ברבים, וידוע שהלבנת פנים ברבים, המנשלת האדם מהעולם הבא!

נר ה' נשמת אדם, גיליון זה מוקדש לעילוי נשמת:

החייל לביא בן אורית ג'הסי ע"ה הי"ד

שלום בן שלום כתריאל ע"ה | אהרון בן שרה שרון ע"ה | רחל בת סוליקא דנינו ע"ה | רבקה בת ג'ונג'ון תפילין ע"ה

יוסף בן רבקה עלישיוב ז"ל | ישראל בן רבקה ובנימין אהרון ז"ל | מרסדס אוריה עמר ע"ה והי"ד בת רחל הי"ו | זאגי בת סטארה גורי ז"ל

אברהם בן מסעודה מאירי ז"ל | ברוך בן אסתר רגב ע"ה | הנירטה חסיה בת בתיה אורבך ז"ל | רבקה בת שרה אורה חוברה ז"ל

נר ה' נשמת אדם, גיליון זה מוקדש לעילוי נשמת:

סימונה בת מרסדס אלמליח ע"ה | יפה סופיה בת שרה בתיה מאירי ע"ה

בס"ד יא' לחודש ניסן ה'תשפ"ד
שנה שלושים גיליון מספר 30
יוצא לאור על ידי שמעון בוחניק
רב קהילה בישוב חשמונאים

קול ששון

פרסומים תורניים
בהלכה, הגות, אגדה ופרשת שבוע
ע"ש ששון בן שמחה לבית בוחניק ז"ל

שבת קודש
פרשת מצורע
שבת הגדול
מפטירים
"וערבה לה' מנחת יהודה"
(מלאכי פרק ג' – ד')

חשמונאים (שעון קיץ)
כניסת שבת: 18:49
יציאת שבת: 19:47
זמן רבנו תם: 20:14

מהלכות פסח – הלכות ומנהגים בערב פסח עפ"י שו"ע ופוסקים אחרונים

עשיית מלאכה - הקדמה

יש מלאכות שאסור לעשותן בערב פסח אחרי חצות היום, זאת משני סיבות:
- כדי שלא יהיו טרודים במלאכה, וימנעו מהכנות לפסח וליל הסדר.
- בכל ימות השנה, אדם שהקריב קורבן, היה אותו יום כמו יו"ט שלו, ונאסר עליו בעשיית מלאכה. הואיל וזמן קרבן פסח החל מחצות היום אסור לעשות מלאכה מחתות היום, שאז הוא זמן הקרבת קרבן פסח.

עשיית מלאכה – פרטי הלכה

א. בערב פסח אסור לעשות מלאכה מחצות היום, ויש מקומות שנוהגים לא לעשות מלאכה מתחילת היום. האיסור בעשיית מלאכה בערב פסח אחרי חצות הוא, כמו בחול המועד, לכן לדוגמא: מלאכת דבר האבד, או מעשה שאינו מעשה אומן ויש בו צורך החג או המועד, מותר.

ב. במקום צורך גדול יש להקל בנושא עשיית מלאכה אחר חצות, כי האיסור בזמן הזה קל יותר מאיסור מלאכה בחול המועד.

ג. האיסור חל על מלאכה גמורה, כגון לתפור בגדים חדשים, בין אם נעשית בשכר בין בחינם. אולם לדוגמא: מותר לתקן לצורך המועד בגד שנקרע, אפילו מעשה אומן, בין לעצמו בין לאחרים, ומכל מקום אין ליטול שכר על תיקון לאחרים, אלא אם כן הוא מעשה הדיוט.

ד. לכתחילה צריך להסתפר, להתגלח ולגזוז הציפורנים לפני חצות היום, ומי ששכח יכול לקצוץ ציפורניו לאחר חצות, וכן נוהגים להקל ולהתגלח בבית במכונה חשמלית, אך להסתפר אסור כי אם על ידי גוי.

ה. מותר לצחצח נעליו במשחת נעלים ולהבריקם לכבוד יום טוב. ומותר לגהץ הבגדים במגהץ חם.

ו. מותר לגהץ הבגדים במגהץ חם, ומותר לכתוב ספרים דרך לימוד, אפילו אין בהם צורך המועד, ומותר לצלם במצלמה וכדומה.

אכילת חמץ ומצה – פרטי הלכות

ז. בערב פסח מותר לאכול חמץ עד סוף שעה רביעית בשעות זמניות, (10:03 למג"א, 10:27 לגר"א) ומותר בהנאה עד סוף שעה חמישית בשעות זמניות (11:21 למג"א, 11:34 לגר"א) - כל אחד ינהג בזה על פי מנהגו – אולם גם מי שנוהג להחמיר כדעת המג"א, רשאי להקל בזה בשעת הצורך.

ח. מעיקר הדין מותר לאכול מצה בליל יד' בניסן, ומעמוד השחר ביום יד' בניסן אסור לאכול מצה, כדי שיאכל המצה לתיאבון בליל פסח. יש נוהגים להימנע מאכילת מצה מליל בדיקת חמץ, יש שנוהגים להימנע מאכילת מצה מראש חודש ניסן ויש נוהגים שלושים יום לפני פסח.

ט. מותר לאכול תבשילים מקמח מצות שנטחן לפני ליל יד' בניסן, שלא היה עליהם שם מצה בערב פסח, וטוב לבשלם לפני ערב פסח.

י. אפילו לספרדים שמותר להם לאכול מצה עשירה ביומי פסח, בערב פסח, משלש שעות זמניות לפני צאת הכוכבים, אסור לאכול יותר משיעור "כביצה" (כ 56 גרם) ממנה, כדי שאכילת המצה בליל פסח תהיה לתיאבון. פחות מזה מצד הדין מותר, אבל אין להקל בזה אלא במקום צורך גדול.

שריפת חמץ

יא. החמץ מותר בהנאה עד סוף שעה חמישית מתחילת היום בשעות זמניות, עד זמן זה מותר להאכילו לבעלי החיים שברשותו, כדומה.

יב. צריך לשרוף את החמץ ולבטלו כל זמן שהוא מותר בהנאה. טוב לשרוף את החמץ בשעה מוקדמת ולא לחכות לסוף הזמן.

יג. לפני שריפת החמץ, טוב לומר "לשם יחוד". ואין לברך על הביעור כיון שהברכה על הבדיקה כוללת את שריפת החמץ.

יד. נוהגים לשרוף החמץ ואחר כך לבטלו ולומר "כל חמירא...", מי שאינו מבין ארמית יאמר: "כל חמץ ושאור הנמצא ברשותי שראיתיו ושלא ראיתיו, שביערתיו ושלא ביערתיו יהא בטל וחשוב כעפר הארץ".

טו. מעיקר הדין מותר להשאיר חמץ בבית ע"י מכירתו לגוי, דרך הרבנות הראשית כמקובל, עם כל זאת טוב ונכון שלא להשאיר בבית חמץ ממש, אלא אם כן יש לאדם חנות ובה הרבה חמץ.
לכן טוב לתכנן כבר מראש חודש ניסן, שכל החמץ יאכל עד ערב הפסח, ולא יקנה יותר מוצרי חמץ.

טז. מהיות טוב אף מי שאינו מניח בבית חמץ ידוע, ימכור את החמץ לגוי דרך הרבנות, מחשש שמא נשאר באיזה מקום ולא אדעתיה.

יז. לפני זמן איסור חמץ מותר לזרוק את החמץ באשפה ברשות הרבים, ומפני "כבוד הלחם" טוב לעוטפו בנייר.

יח. אם החמץ נשאר באשפה אפילו אחרי זמן איסורו, אין צורך לבערו, אך אין להשליך חמץ בחצר, ואפילו לא בפח האשפה הפרטי שבחצר.

יט. אחרי אכילת החמץ בערב פסח, יש לצחצח את השיניים היטב.

הכנת כלליות

כ. מצווה מן המובחר למי שיכול, לאפות "מצת מצוה" בערב פסח אחר חצות, שהוא זמן הקרבת קורבן פסח, אך לדעת כולם אין זה מעכב.

כא. מצווה על כל אדם לטהר עצמו ברגל, לכן יש להשתדל לטבול במקווה בערב חג, וטוב שתהיה טבילתו אחר חצות או כשעה לפני חצות.

כב. ישתדל אדם לסדר שולחנו מבעוד יום, וללכת מוקדם לבית הכנסת. ומנהג טוב לקרוא סדר קורבן פסח אחרי תפילת מנחה, וטוב לקרא בבית הכנסת את סדר קורבן פסח, ע"ב מסעות וכן נוסח ר"ש מאוסטרופולי, ויכול לקרוא אותם גם בביתו לפני מנחה.

פינת העורך

"...**יגלח את כל שערו ואת זקנו ואת גבות עיניו**..." (פרק יד' ט') מדוע מגלח דווקא את אלו מבאר ה"כלי יקר" יש שלוש עבירות עיקריות שעליהן באים נגעים והן: גסות הרוח, לשון הרע וצרות עין. על המצורע לטהר איפה את עצמו משלושת החטאים הללו: שיגלח את כל שער ראשו - משום שמתוך גאוותו שאף להיות ראש לכל דבר ובכל מקום: את זקנו שהוא כעין גדר מסביב לפיו אשר לא שמר עליו מפני לשון הרע: וגבות העיניים - אשר לא הגינו עליו מפני צרות עין...והדברים נכונים כל השנה ובמיוחד בתקופה זו.

ברכות מכל הלב

מזל טוב וברכות מעומק הלב לאלנתן ורעות ניאזוב הי"ו לרגל נישואיהם. להם ולמשפחותיהם משפחת ניאזוב הי"ו ומשפחת אלקובי הי"ו.
יהי רצון מלפני אבינו שבשמים, שתיזכו להקים בית לתפארת ישראל, מלא אהבה ושמחה, נאמן וכשר, המיוסד על יסודות איתנים של אהבת תורה ויראת שמים לתפארת עם ישראל.

ברכות מכל הלב

ברכות מעומק הלב ובברכת מזל טוב לענת ואריה אהרונוב הי"ו לרגל הולדת נכדתם בת לענבל ונריה הזי"ו יהי רצון שיזכו אביה ואימה לגדלה יחד עם בנם - באושר, שמחה ונחת לאהבת תורה ויראת שמים, וימצאו חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם. ולסבא וסבתא היקרים – יהי רצון שתיזכו לרוות נחת מכל יוצאי הלציכם מתוך בריאות ושמחה...

אסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא

"שונה הלכות" – הלכה ומקורה

כללים לגבי ברכות הנהנין (חלק ב' ואחרון)

סיכום משבת שעברה - כל דבר שאדם מברך עליו לאוכלו או לשתותו או להריח בו צריך לאוחזו בימינו כשהוא מברך, אך אין זה מעכב, ואפילו אם אחזו בשמאלו או לא אחזו כלל, אם היה מונח לפניו על השולחן ברכתו ברכה - רצוי להחזיקו בידו ללא כפפות, ואפשר להחזיקו בעזרת כף או מזלג, אם כך נהוג להחזיקו כשאוכלים ממנו.

לא לברך על מאכל לפני שהובא לפניו

מקור בתלמוד הירושלמי

בתלמוד ירושלמי במסכת ברכות פרק ו' דף מג: מובא ששאל רבי זריקן מהדין לגבי מי שיש לפניו תורמוסים ובירך על תורמוס (מין קטנית) ונפל מידיו, כשיבוא לאכול תורמוס אחר, האם צריך לברך עליו שוב?

הגמרא קובעת, שלא ניתן ללמוד את הלכה בזה, מההלכה לגבי אדם המברך על מים אמת מים זורמת, שאפילו שאינו שותה מאותם מים שהיו לפניו בשעת הברכה, אינו חוזר לברך, משום שדרכה של אמת המים לזרום ומראש אינו מכוויין על המים שלפניו, ואילו בתורמוס, יש מקום לומר שבברכה כיוון רק על התורמוס שבידו ולכן אם נפל, צריך לברך שוב על תורמוס אחר: **"רבי זריקן אמר רבי זעירא בעי אהן דנסב תורמוסא ומברך עילוי ונפל מיניה מהו מברכה עילוי זמן תניינות מהו בינו לבין אמת המים אמרין תמן לכך כוין דעתו מתחילה ברם הכא לא לכך כוין דעתו מתחילה..."**

הגמרא בהמשך מגיעה למסקנה שאין לברך על מאכל עד שהאדם בטוח שיאכל ממנו.

לכן יש לברך על כיכר לחם כשהוא שלם, כך שאם תאבד החתיכה שהוא פרס, לא יצטרך לברך שוב, מאחר וברכתו חלה על כל הכיכר, וכן אדם שיש לפניו צנון, נטל צנון אחד ובירך עליו, ולפני שאכל ממנו נאבד, כשיבוא לאכול עוד צנון צריך לחזור ולברך, מפני שברכתו חלה רק על הצנון שהחזיק בידו.

וכן צריך הוא לומר "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כדי שלא יחשב שהזכיר שם שמים לבטלה: **"...תני רבי חייא אין מברכין על הפת אלא בשעה שהוא פורס. א"ר חייא בר וא הדא אמרה אהן דנסב פוגלא ומברך עילוי והוא לא אתי לידיה צריך למברכה עילוי זמן תניינות אמר רבי תנחום בר יודן צריך לומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד שלא להזכיר שם שמים לבטלה".**

רמב"ם

הרמב"ם בהלכות ברכות פרק ד' הלכה י' פסק שמי שיש לפניו מאכל מסויים, כגון שיש לפניו פירות העץ, נטל פרי אחד מהם ובירך עליו, ולפני שאכל ממנו נאבד, כשיבוא לאכול פרי אחר צריך לחזור ולברך.

אחרי הברכה צריך לומר "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כדי שלא יחשב שהזכיר שם שמים לבטלה.

טור

וכן פסק להלכה הטור בסימן רו', אך הוסיף, שאם בירך על מין פרי שהיה לפניו, ואכל ממנו, לא צריך לברך שוב אם יביאו לו עוד מאותו המין.

פסיקת מרן להלכה בשו"ע

מרן להלכה בשו"ע בסימן רו' סעיף ה', שאין מברכים על מאכל או משקה עד שיביאוהו לפניו כפסיקת הטור:

"אין מברכין לא על אוכל ולא על משקה, עד שיביאוהו לפניו, ברך ואחר כך הביאוהו לפניו, צריך לברך פעם אחרת, אבל מי שברך על פירות שלפניו ואחר כך הביאו לו יותר מאותו המין, או ממין אחר שברכתו כברכת הראשון, אינו צריך לברך.

הגה: וטוב ליזהר לכתחילה להיות דעתו על כל מה שיביאו לו...".

ובסעיף ו', פסק להלכה לגבי אדם שבירך על מאכל, ולפני שאכל ממנו נאבד או נמאס: **"נטל בידו פרי לאוכלו ובירך עליו, ונפל מידו ונאבד או נמאס, צריך לחזור ולברך אף על פי שהיה מאותו מין לפניו יותר כשברך על הראשון. הגה: רק שלא היה עליו דעתו לאוכלו (הגהות מיימוני פ"ד וכל בו ואבודרהם ותשובת מהרי"ל סי' צ"ב). וצריך לומר: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד על שהוציא ש"ש לבטלה; ואם אמר כשנפל: ברוך אתה ה', ולא אמר אלהינו, יסיים ויאמר: למדני חוקיך (תהילים קיט, יב), שיהא נראה כקורא פסוק ואין כאן מוציא ש"ש לבטלה. אבל העומד על אמת המים מברך ושותה, אף על פי שהמים ששותה לא היו לפניו כשבירך, מפני שלכך נתכוון תחילה..."**

משנה ברורה

במשנה ברורה ס"ק יט' כתב, שאם המאכל היה מונח לפניו בארגז, כשיאכל ממה שבארגז, לא צריך לחזור ולברך, מפני שאינו תלוי בדעת אחרים.

בס"ק כ' כתב שמדברי הרמ"א בהגה, למדים שלדעת מרן כוונת האדם לפטור בברכה על כל מה שלפניו מאותו המין, אפילו אם לא כיוון במפורש לכך, מפני שדרכו של אדם לשנות מאכילה קטנה לגדולה.

בס"ק כו' כתב שאדם שבירך על פירות ובעודו מברך הביאו לו פירות יותר יפים, יאכל תחילה מהראשונים מכיון שבירך עליהם, אפילו אם בזמן הברכה כיוון בדעתו לפטור היפים.

ערוך השולחן

בספר ערוך השולחן בסימן רו' סעיף ז' שאמנם לכתחילה אין לברך על מאכל, משקה או מין בשמים עד שיהיה לפניו, ואם בירך ואח"כ הביאוהו לפניו צריך לברך פעם אחרת, אולם לדעתו אם הם היו בחדר אחר באופן שיכול להגיע אליו תוך זמן קצר, אינו צריך לחזור ולברך.

פסקי תשובות

בספר פסקי תשובות בסימן רו' כתב, שאין לנהוג כמנהג קלי דעת שרואים איזה מאכל אצל חבר ורוצים זאת ומברכים כדי שהחבר יצטרך לתת לו ממנו, ובכל זאת מי שנהג כך, כשהחבר נותן לו אינו צריך לחזור ולברך.

סיכום

אין לברך על אוכל או על משקה, עד שיביאוהו לפניו, אדם שבירך על מאכל לפני שהביאוהו לפניו ואחר כך הביאוהו לפניו, צריך לחזור ולברך על מה שהביאו לפניו, אפילו אם היה בחדר סמוך ותיכף אחר הברכה הלך לאותו חדר ורצה לאכול ממנו. אבל אם המאכל היה מונח לפניו בארגז, כשיאכל ממה שבארגז, לא צריך לחזור ולברך.

מי שבירך על פירות שלפניו ואחר כך הביאו לו עוד מאותו המין, או ממין אחר שברכתו כברכת הראשון, אינו צריך לברך על מה שהביאו, אפילו אם בעת הברכה לא כיוון על מה שיביאו לו, אך טוב לכתחילה שתהיה דעתו על כל מה שיביאו לו. אולם זה דווקא אם שניהם מאכלים, או שניהם משקים, אבל אם אחד אוכל ואחד משקה, צריך לחזור ולברך, אלא אם שניהם היו לפניו בשעת הברכה, או שמראש כיוון בברכה לפטור את המין השני.

אדם שנטל בידו פרי לאוכלו ובירך עליו, ונפל מידו ונאבד או נמאס, צריך לחזור ולברך אפילו שהיה מאותו עוד מאותו מין לפניו בזמן שבירך על הראשון. וצריך לומר: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד על שהוציא שם שמים לבטלה.

מי בירך על מאכל ולפני שטעם ממנו התברר לו שהמאכל לא כשר, אין לו לטעום ממנו. במה דברים אמורים, שזה רק אם לפני הטעימה התברר לו שהמאכל אינו כשר כלל, אבל מי שלפי דעתו מחמיר לאכול מהשגחה כשרות מסויימת, והתברר לו שהמאכל הוא מהשגחת כשרות אחרת, חייב לטעום ממנו, מפני שפשוט הדבר שכל מערכת כשרות מאושרת, אינה נותנת אישור כשרות למאכלים שאינם כשרים כלל.

שם ומשפחה _____

מטרת הצרעת לעורר את האדם לפשפש במעשיו

כדי שלא יטעו הבריות לומר שהצרעת היא מחלה שבאה במקרה או באופן טבעי, וידעו שיש מטרה לקב"ה בכך שמביא אותה, והאדם לוקה בה, על כן נתנה רפואתה של הצרעת בדרך שהיא בניגוד גמור למה שמתבקש מדרכי הרפואה הטבעיים.

התרופה הרגילה לטהור האדם מן הנגע שבו לקה הייתה צריכה להיות: לטייל בגנים ולהיות בין בני אדם שיסירו דאגה מליבו של המצורע וכך יסיעו לריפויו. אך לא כך אמרה התורה, אלה ציוותה על המצורע לשבת בדד מחוץ למחנה, הרחק מהבריות. והרי בכך יגדל דכאונו ותגבר המחלה?! אלא, שאין הצרעת מחלה טבעית ומטרתה לעורר את האדם לפשפש במעשיו ולחזור בתשובה. טומאת צרעת אינה נוהגת אלא בישראל ולא בעכו"ם.

כאשר מתרפא המצורע מצרעתו, נעשית טהרתו על פי הכהן. המצורע בא אל הכהן. הכהן מביט במצורע ואם הוא נוכח שאכן נרפא הנגע מן הצרוע מצווה הכהן את הצרוע איך לנהוג לטהרתו.

כיצד נעשית טהרת המצורע שנרפא

מצורע שנרפא מצרעתו, צריך לטהר את עצמו, כיצד עושה זאת? על פי צווי של הכהן יש להביא מזרק עם מים חיים ולהביא גם שתי צפרים ממין דרור המותרות באכילה. שוחטים את אחת מן הציפורים על המים החיים שבמזרק וממצים את דמה לתוך המים עד שניכר הדם במים.

הכהן נוטל את עץ הארז, האזוב ושני תולעת, ששיעורם (גודלם) נלמד מהלכה למשה מסיני, יחד עם הציפור השנייה וטובל ארבעתם במים ובדם שעליהם הנתונים בכלי החרס. הכהן מזה מהם שבע פעמים על המצורע, ולאחר מכן משלח את הציפור אל מחוץ לעיר על פני השדה.

לאחר מכן מגלח הכהן את כל שיער המצורע. המצורע מכבס בגדיו וטובל ואז מותר לו להיכנס אל תוך העיר. אולם עדיין טמא הוא ואסור באכילת קדשים. המצורע מונה שבעה ימים וביום השביעי חוזר הכהן ומגלחו כבראשונה. המצורע מכבס בגדיו, טובל ושוב אינו מטמא אחרים. בלילה ההוא כבר מותר באכילת תרומה אם כהן הוא, ובקדשים יהיה מותר רק לאחר הבאת קורבנותיו ביום השמיני.

שאלות מהפרשה

שאלות לכיתות א' עד ג' (חלקן מאוצרות התורה)

1. מה צריך להביא המצורע שנרפא מצרעתו אל הכהן לטהרו מצרעת?

א. מזרק וכו מים חיים. ב. שני ציפורי דרור.

ג. עץ ארז, אזוב ושני תולעת. ד. כל התשובות נכונות.

2. 'בוהן' לאיזה 'אצבע' הכוונה? (בוהן ידו הימנית ובוהן רגלו הימנית)

א. אגודל. ב. זרת. ג. קמיצה. ד. אצבע.

3. כיצד עוזרים לנו נגעי הבתים לבנות בית נאמן?

א. החשש מהנגעים מונע רכילות בבית. ב. הם לא עוזרים לבית נאמן.

ג. בהריסת הבית מסירים אבן שהונחה לעבודה זרה. ד. א' וג' נכונות.

4. על איזה מקומות של המצורע המטהר נותן הכן מדם האשם?

א. תנוך אוזנו הימנית. ב. על בוהן ידו ורגלו הימנית.

ג. על תנוך אוזנו ומסביב לפיו. ד. תשובות א' וב' יחד נכונות.

שאלות עפ"י רש"י כיתות ד' עד ח'

5. "וְאֶת הַבַּיִת יַקְצֵע מִבַּיִת סָבִיב..." (פרק יד') את מה מקציעים?

א. את הבית והחצר שמסביב. ב. את כל הקירות בהיקף הבית.

ג. את הטיח מסביב לנגע. ד. את כל הטיח הפנימי בבית.

שאלות עפ"י רש"י כיתות ד' עד ח' (המשך)

6. "וכלי חרש אשר יגע בו הזב ישבר..." (פרק טו') באיזה מגע מדובר?

א. היסט – תזוזה. ב. אפילו מגע קל מחוץ לכלי.

ג. אפילו מגע עם כפפות. ד. מגע עם שתי ידיו.

7. "וְסָפַר לוֹ שִׁבְעַת יָמִים לְטָהֳרָתוֹ.." (פרק טו') כיצד היא ספירת ימים?

א. ספירת שבעה ימים רצופים. ב. ספירת שבעה ימים יום בשבוע.

ג. לא משנה הסדר של שבעת הימים. ד. ספירת שבעה ימים ולא לילות.

8. "...וְאֶת־כָּל־שְׂעָרוֹ יְגַלֵּחַ..." (פרק יד') איזה שיער צריך לגלח?

א. את השיער שמסביב לנגע. ב. כל שיער שמכונם במקום אחד.

ג. כל שיער שהוא גלוי ונראה. ד. תשובות ב' וג' נכונות.

שאלה עפ"י פירוש הספורנו - כיתות ד' עד ח'

9. "...וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָהֵר..." (פרק יד') מה מותר לו אחרי טהרה זו?

א. להחליף את הבגדים שלבש בצרעתו. ב. הוא טהור לכל דבר ועניין.

ג. מותר לו לבא אל תוך מחנה ישראל. ד. לסדר את שערו הפרוע.

שאלה עפ"י פירוש בעל הטורים - כיתות ה' עד ח'

10. "ושלח את הצפור החיה..." (פרק יד') למה רומז שילוח הציפור החיה?

א. הצרעת פרחה ממנו. ב. מותר לו לחזור לחבריו, כמו ציפורים שהם יחד.

ג. אם יחזור להרע, תחזור אליו הצרעת. ד. תשובות א' וג' נכונות.

התשובות הנכונות לפרשת שמיני:

1- ג' 2- ב' 3- ב' 4- ד' 5- ג' 6- א' 7- א' 8- ג' 9 - א' 10- א'

(שמיני תשעה') (שיעור 533 חלק א')

לימוד פורה ומהנה

מי שברך אבותינו אברהם, יצחק ויעקב, דוד ושלמה, אליהו ואלישע הוא יברך וישמור וינצור וירומם וינשא את **שמואל ורונית בונומו וכל משפחתם** הי"ו - מלך מלכי המלכים ברחמיו ישמרם ויחיהם ומכל צרה ונזק יצילם, ויאריך ימיהם בטוב ושנותיהם בנעימים, בכל אשר יפנו ישכילו וכל אשר יעשו יצליחו ויתקיים בהם מקרא שכתוב: **"ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש...ויתן לך את ברכת אברהם לך ולזרעך אתך"** וכן: **"יברכך ה' וישמרך, יאר ה' פניו אליך ויחונך, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום".**